

Carl Rudolf Skoglund

Laborator och biträdande professor i fysiologi

Carl Rudolf Skoglund föddes 1914 i Stockholm. Han blev medicine licentiat 1938 och åkte därefter till Cambridge och studerade hos Edgar Adrian (senare lord Adrian), som i sin tur handledes av sir Charles Scott Sherrington. Dessa båda herrar fick Nobelpriset 1932, och räknas som den moderna neurofysiologins fäder. Vid krigets början kom han hem igen, och startade tillsammans med sin gode vän och ständige parhäst Carl Gustaf Bernhard det första lilla neurofysiologiska laboratoriet på vinden till Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus. Därifrån kom också 1939 den första svenska neurofysiologiska publikationen: "On the alpha frequency of human brain potentials as a function of age", eftersom herrarna hade gjort EEG-registreringar efter den Adrians modell. Carl Rudolf Skoglund disputerade vid Karolinska Institutet 1942 ("The response to linearly increasing currents in mammalian motor and sensory nerves") med betyget Cum Laude, vilket innebar docentur i neurofysiologi. Utan privata medel hade det nog inte gått att fortsätta, men både Bernhard och Skoglund fick lönebidrag från Rockefeller Foundation på 50-talet. Vid den tiden bildades också institutionen för Fysiologi II vid KI, där Bernhard blev professor och Skoglund laborator. Från början av verksamheten, dvs från 1948 och framåt, låg fokus för den vetenskapliga verksamheten vid KI på synsinnet, men Skoglund intresserade sig framför allt för signaltransmission i det perifera nervsystemet och synapserna i ryggmärgen, men även för signalöverföring i skelettmuskulatur. Vid det första sammanträdet 1950 i den nybildade Svensk förening för klinisk neurofysiologi invaldes Bernhard och Skoglund som hedersledamöter. Skoglund utnämndes till biträdande professor 1977. Under åren på Fysiologiska Institutionen II handledde Skoglund ett ganska stort antal doktorander till framgångsrika disputationer för medicine doktors grad. Den förste var faktiskt Erik Kugelberg redan 1946 (sedermera den förste professorn i neurologi vid KI), och sedan följde Göran Kolmodin, Evert Knutsson och Anders Mårtensson (1964), Lasse Haapanen, (1966), Bengt Y Nilsson (1969), Christer Lindqvist (1973), Eva Sjöberg (1977), Hans Carlsson (1978) och Erik Hellstrand. (1982). Merparten av dessa arbeten handlade om reflexmekanismer och kontraktila egenskaper hos olika typer av skelettmuskulatur (tungor, bål- och ryggmuskulatur, facials, larynx), men exempelvis i samarbete med Haapanen utvecklades en ny metod (högfrekvensreflektometri) för att bestämma lokala jonkoncentrationer, Vi har alla fortsatt att verka inom neuro-området. Efter pensionering var CRS fortsatt verksam, nu vid neurofysiologiska centrallaboratoriet på Karolinska sjukhuset, främst med studier runt smärta, och en sista publikation rörande blodflödesförändringar i human hud vid smärta kom 1989. Han avled 1990.

Min egen historia är att någonstans runt termin 5 år 1970 på KI:s läkarprogram hade jag räknat ut att betygen på de olika kurserna faktiskt var rätt betydelselösa för den fortsatta karriären – man måste göra något mer för att utmärka sig och det bästa tycktes vara akademisk meritering. Alltså borde man forska. Jag fick det goda rådet att gå till professor Carl Rudolf Skoglund på Fysiologien II, för hon hade hört att om han accepterade en så blev det ganska säkert en avhandling. Så jag sökte upp honom, och han stirrade lätt förskräckt på mig och sa "Jag har ju aldrig handlett en kvinna förut, men fröken kan få lov att försöka". Och det gick bra, det blev en avhandling 1974 betitlad "Morfologiska och fysiologiska studier av hudkörtlar hos grodor". Som man förstår av titeln var det ett smalt ämne, och jag tror egentligen inte att den har varit till nytta för någon människa utom mig. Men jag lärde mig hur man gör när man forskar – att läsa kritiskt och att väga orden när man skriver. Detta hade

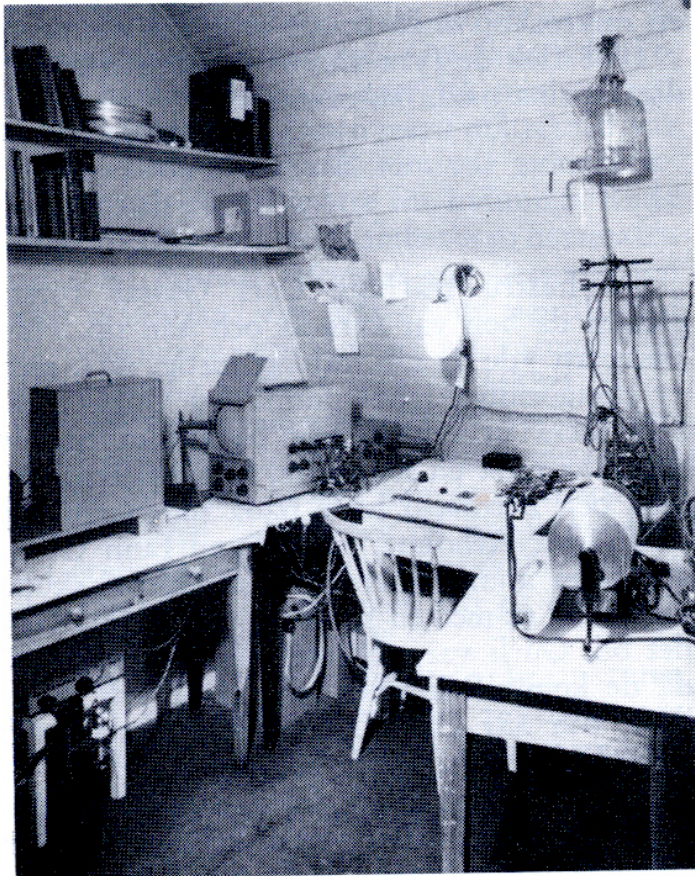
jag verkligen nytta av i fortsättningen. Jag förstod absolut inte vad allt jag fick med denna tidiga vetenskapliga träning – långt senare insåg jag vilken fin ”stamtavla” jag hade. Bland fysiologerna i Stockholm hade vi också vid den tiden två Nobelpristagare, nämligen Ragnar Granit och Ulf von Euler. Visserligen var CRS och Granit verkligen inte vänner, men ändå – det är inte alla förhoppningsfulla 25-åringar som får frotera sig med sådant folk. Dessutom innebar kopplingen till CRS att jag plötsligt fick ett antal ”bröder”, nämligen tidigare och pågående doktorander. CRS var ungar och betraktade nog sina doktorander som sin familj, och vi kände alla att det på sätt och vis var så.Handledningen var inte bara vetenskaplig utan även social; vi hade många trevliga middagar och andra tilldragelser tillsammans. Jag har senare haft en hel del nytta av dessa ”släktskaper”. 1975 började jag parallellt med doktorandstudierna vikariera på neurofysiologiska kliniken, Karolinska sjukhuset, hos professorerna Lennart Widen och Evert Knutsson (en broder). Stugan började kännas lite trång bland grodorna, och jag var vid det laget var rätt klar över att det var klinisk neurofysiolog jag ville bli (inga jourer och snabb befördran!). Den teknik jag lärde mig av Carl Rudolf från mina prekliniska studier ledde senare fram till arbeten om sömn och fr, a, sömnapné, som i sin tur gav mig en professur i klinisk neurofysiologi i Linköping, Och där är jag kvar ännu, som emerita.

Linköping 2019-04-11

Eva Svanborg

Carl Rudolf Skoglund och Eva Sjöberg (Svanborg) 1978

Första egna laboratoriet på
Lovisas vind. Januari 1937.